

PLATFORMA

ZA HRVATSKU VLADAVINE PRAVA

IZBORNI SKENER POLAZIŠTA I ZAHTJEVI PLATFORME 112

pred parlamentarne izbore 2015. godine

Platforma 112 okuplja sedamdeset organizacija civilnog društva koje su posvećene zaštiti ljudskih prava, demokratizaciji, izgradnji mira, suzbijanju korupcije i zaštiti javnih dobara, posebno okoliša. Pred parlamentarne izbore u prosincu 2011. godine u 112 zahtjeva upućenih svim političkim opcijama Platforma je definirala prioritete i konkretne mjere za Hrvatsku u kojoj je vladavina prava uporište djelovanja pojedinaca, institucija i političke elite, a ne dosadna domaća zadaća koja se mehanički odrađuje radi pristupanja Europskoj uniji.

Četiri godine kasnije, nakon niza zagovaračkih i aktivističkih akcija, svjedočimo da su demokracija i vladavina prava još uvijek ozbiljno ugrožene političkim klijentelizmom na svim razinama, nedostatkom kapaciteta i volje za političkim te društvenim dijalogom, kao i provedbom reformi kojima će cilj biti izlazak iz duboke ekonomske i društvene krize, i to na dobrobit građana i građanki, za opće dobro, a ne radi probitka interesnih skupina i krupnog kapitala. **Posebno nas brine sve češće relativiziranje antifašizma kao temeljne vrijednosti na kojoj počiva cjelokupni demokratski pluralistički poredak stvoren u Hrvatskoj, Europi i svijetu nakon strahota Drugog svjetskog rata.**

Pred parlamentarne izbore, ističemo koje vrijednosti držimo ključnima za uspostavu vladavine prava i održivi razvoj naše zemlje. U ime nas današnjih kao i naraštaja koji dolaze, želimo:

odbacivanje fašizma, ksenofobije, militarizma i klerikalizma kao fenomena nespojivih s demokracijom;

unapređenje dosegnutih demokratskih standarda i istinsku provedbu reformi koje donose **socioekonomsku sigurnost, jednakost i održivi razvoj u kojem javna dobra i ekonomija služe ljudima, a ne bogaćenju privilegiranih** - želimo dobru i pravednu ekonomiju, širenje demokratskih standarda u RH i poštivanje ljudskih prava svih građana i građanki. Jedno ne može ići nauštrb drugoga;

Hrvatsku otvorenu unutar sebe i prema svijetu, koja sve ljude, bez obzira na njihovo podrijetlo i identitete, na to jesu li punopravni građani ili migranti i izbjeglice, prihvaća kakvi jesu, a ne isključuje kao prijetnju, dok sve **progresivne nove ideje**, poput cirkularne, socijalne i niskouglijčne ekonomije ne doživljava kao tlapnju, već **kao stvarnu priliku za razvoj i blagostanje niza budućih naraštaja**;

tražimo djelatnu „nultu toleranciju“ za korupciju, klijentelizam, zakidanje građanskih i medijskih sloboda, kršenje ljudskih prava i diskriminaciju.

Od svih **koji će ući u Hrvatski sabor nakon ovih izbora očekujemo najvišu stopu političke odgovornosti, integriteta i angažmana** na promicanju političkog i društvenog dijaloga. Tražimo donošenje strateških političkih odluka usmjerenih ka općem dobru, uz istinsko uvažavanje različitosti i manjinskih pozicija. **Bez demokratske političke kulture i političke odgovornosti, hrvatsko društvo osuđeno je na siromaštvo, strah i sukobe.** Nužno je prekinuti s borbom za vlast vlasti radi, sa hajkama na neistomišljenike i manipuliranjem u ime ideologija u koje se zapravo često i ne vjeruje.

Zaokret prema solidarnosti, toleranciji i kreativnosti nužan je na ovim izborima pa stoga sve kandidate/kinje pozivamo na odgovoran dijalog sa suparnicima jer samo tako Hrvatska može postati zemljom u kojoj svi želimo i možemo živjeti.

**STABILNE, ODGOVORNE I DEMOKRATIČNE
INSTITUCIJE VLASTI I JEDNAK PRISTUP PRAVDI**

- a) Tražimo **reformu javne uprave** koja će omogućiti stvarnu jednakopravnost svih građana pred svim institucijama vlasti, utemeljenu na načelima poštenja, odgovornosti, efikasnosti, profesionalnosti, predvidljivosti, stabilnosti, transparentnosti i poštivanja ljudskih prava.
- b) Tražimo **reorganizaciju sustava regionalne i lokalne samouprave** praćenu reorganizacijom sustava državne uprave radi povećanja efikasnosti i održivosti sustava te kvalitete usluga građanima, a na principima supsidijarnosti, decentralizacije i dostupnosti usluga.
- c) Tražimo **politički sustav koji će umjesto kontrole građana osigurati građansku kontrolu nad tijelima javne vlasti**, uz **društvenu odgovornost medija** lišenih utjecaja politike i oglašivača te **sveobuhvatnu reformu izbornog zakonodavstva** koja će integrirati mehanizme veće političke odgovornosti dužnosnika kao što je mehanizam preferencijalnog glasanja.
- d) Tražimo **sustavno i kvalitetno uvođenje građanskog odgoja i obrazovanja** temeljenog na vrijednostima suvremenih demokratskih društava, globalne solidarnosti, zaštite ljudskih prava, jednakopravnosti ljudi, **razvijanja kulture sjećanja** koja uvažava različita sjećanja i interpretacije događaja iz prošlosti, održivog razvoja i zaštite okoliša, te promociji kritičkog razmišljanja među mladima kao korak ka demokratizaciji škola, te posljedično i cijelog društva.
- e) Tražimo uspostavu svima dostupnih, kapacitiranih i djelotvornih **mehanizama nadzora nad sigurnosno-obavještajnim, policijskim i vojnim aparatom** s davanjem punih istražnih ovlasti i pristupa svim relevantnim izvorima informacija za tijela koja provode nadzor.

II.

LJUDSKA PRAVA I SUZBIJANJE DISKRIMINACIJE RANJIVIH SKUPINA U DRUŠTVU

- a) Tražimo da **zaštita i promocija ljudskih prava**, posebno prava ranjivih i manjinskih skupina u Hrvatskoj mora biti jedno od primarnih načela u kreiranju javnih politika.
- b) Tražimo **rodnu ravnopravnost** u području rada, politike, seksualnih i reproduktivnih prava, obrazovanja kao i jasnu društvenu osudu seksizma i govora mržnje.
- c) Tražimo osiguravanje **učinkovitog i osobama s invaliditetom prilagođenog sustava** koji će uključivati punu slobodu kretanja na temelju univerzalnog dizajna, izbora mjesta boravišta, uvođenja neovisnog i od sukoba interesa oslobođenog sustava podrške, kao i zaštitu od nasilja.
- d) Tražimo kreiranje **efikasnih pravnih mehanizama zaštite koji će pridonijeti socioekonomskoj jednakopravnosti građana** i ostvarenju prava koja proizlaze iz Ustava, zakona, Europske konvencije o ljudskim pravima i Europske socijalne povelje.
- e) Tražimo učinkovitu **istragu i procesuiranje ratnih zločina**, reguliranje prava svih **civilnih žrtava** rata i osnivanje Regionalne komisije za utvrđivanje činjenica o ratnim zločinima i drugim teškim kršenjima ljudskih prava - **REKOM**.

ZAŠTITA EKONOMSKIH I SOCIJALNIH PRAVA TE SMANJENJE SOCIJALNE ISKLJUČENOSTI GRAĐANA

- a) Tražimo **cjelovitu reformu sustava socijalne politike** koja će težiti iskorjenjivanju siromaštva, posebice djece i osoba starije životne dobi, te ekonomske marginalizacije mladih.
- b) Tražimo razvoj **pravedne, održive i dugoročne integracijske i migracijske politike i prakse RH** te solidarnu i pravednu politiku EU.
- c) Tražimo **održivu strategiju za saniranje posljedica dugogodišnje recesije i visoke stope nezaposlenosti te aktivnu podršku razvoju odgovorne ekonomije** uz stvarnu financijsku i zakonodavnu podršku jačanju održivih ekonomskih modela kao što su modeli cirkularne ekonomije, etičnog financiranja, zadružne ekonomije i društvenog poduzetništva.
- d) Tražimo da **ukupna ekonomsko-socijalna politika**, uključujući i poreznu politiku zemlje, bude **usmjerena na smanjenje ekonomsko-socijalnih razlika i iskorjenjivanje siromaštva**. Ona se mora temeljiti na principu podređenosti ekonomije potrebama ljudi, a ne ljudskih potreba i prava ekonomiji.
- e) Tražimo uspostavu i promociju **efikasnih i dostupnih pravnih mehanizama zaštite građana u odnosu na financijske/kreditne institucije**, uspostavu stvarne ravnopravnosti stranaka i podjelu rizika pri sklapanju privatno-pravnih ugovora s kreditnim institucijama. Tražimo pravovremenu reakciju zakonodavca i regulatora (HNB-a) na predatorske prakse domaćih i globalnih financijskih institucija koje dovode do neravnopravnog položaja građana i dužničkog ropstva kojem svjedočimo posljednjih godina.
- f) Tražimo **garanciju stranaka koje će u budućem sazivu biti zakonodavna i izvršna vlast da ne traže niti pristaju na daljnje rastakanje i smanjenje radničkih prava**, već da jačaju poziciju radnika individualno i kroz sindikate, prvenstveno obnovom socijalnog dijaloga te uvođenjem mehanizama jače participacije radnika u odlučivanju.
- g) Tražimo **jačanje mehanizama zaštite ravnopravnosti spolova u Zakonu o radu** prvenstveno kroz jače kontrole i sankcije zlouporabe zapošljavanja na određeno vrijeme što u većoj mjeri pogađa žene, te otkaza ili nazadovanja žena na radnom mjestu zbog trudnoće, odnosno majčinstva
- h) Tražimo da **buduća vlast poveća ukupne investicije u obrazovanje**, posebice u **jednaku dostupnost osnovnog, srednjeg i visokog obrazovanja, te cjeloživotnog učenja** svim stanovnicima RH, da investira u kvalitetu provedbom obrazovne reforme temeljene na principima slobode znanja i informacija te poticanja kritičkog razmišljanja i kreativnosti, a ne isključive podređenosti obrazovanja zahtjevima tržišta rada.
- i) Tražimo da se **ulaganja u ljude**, prvenstveno u obrazovanju i socijalnoj zaštiti u političkom diskursu tretiraju kao **primarne investicije u društveni i ekonomski razvoj zemlje, a ne balast i trošak**.

IV.

ZAŠTITA PRIRODNIH I JAVNIH DOBARA

- a) Tražimo **sustavan pristup upravljanju javnim dobrima i prirodnim resursima** lišen partikularnih interesa i baziran na zaštiti životne sredine i održivog razvoja.
- b) Tražimo **razvoj efikasnog sustava borbe protiv energetske siromaštva** baziran na principima niskouglične strategije razvoja energetske potencijala.
- c) Tražimo aktivno zalaganje za **opsežnije programe javnih ulaganja u obrazovanje, znanost, socijalne i zdravstvene usluge te razvoj društvene i zelene ekonomije.**

V.

PREVLADAVANJE KRIZE NA RAZINI EUROPSKE UNIJE

- a) Tražimo **jasno pozicioniranje RH na razini Europske unije protiv politike rezanja** koja se pokazala kao društveno i ekonomski razorna za funkcioniranje javnih usluga, kvalitetu života i zdravlja u zemljama europskog juga, za koju je dokazano da ne osigurava dugoročni održivi razvoj zemalja članica, već isključivo doprinosi generiranju viškova kapitala za vrlo malu skupinu bogatih, a na račun 99% građana sadašnjih i budućih generacija.
- b) Tražimo **aktivno zalaganje RH na razini EU za radikalni zaokret u politici EU spram izbjegličke krize** s fokusom na politiku otvorenih granica, osiguranja sigurnog prolaza za izbjeglice, uključenosti svih zemalja članica u mehanizme solidarnosti i sudjelovanje u rješavanju krize.
- c) Tražimo da **zastupnici RH u tijelima EU zagovaraju promjenu vanjske politike, principa globalne trgovine, mehanizama međunarodne razvojne pomoći, ukidanje svih poreznih oaza u EU i svijetu** te da se zalažu za otpis duga najsiromašnijim državama svijeta iz kojih dolazi većina izbjeglica na način koji će osigurati mogućnost razvoja i jednakopravnosti u međunarodnim odnosima tih država.
- d) Tražimo **jasno pozicioniranje RH na razini EU protiv Transatlantskog sporazuma o partnerstvu u trgovini i ulaganjima** zbog privilegiranja velikih investitora, nedostatnog fokusa na harmoniziranu zaštitu radničkih prava, nedostatne brige za zdrav okoliš i ekološku poljoprivredu i dr.
- e) Tražimo da **RH temelji svoju politiku međunarodne razvojne suradnje na vrijednostima solidarnosti, ljudskih prava, civilnog društva, otvorenosti i pružanja djelotvorne podrške državama primateljicama pomoći** kako bi postale i de facto ravnopravni subjekti međunarodne politike i ekonomije. Pritom izdvajanja za razvojnu pomoć moraju biti barem jednaka, ako ne i veća od izdvajanja za vojne mirovne misije.
- f) Tražimo da se **RH na razini EU snažno založi za mirotvornu politiku i politički dijalog.**